

Besluitformulier

Maatschappelijke Ontwikkeling

Zaaknummer : 250980 Datum : 16 juli 2019	Opsteller : L. Koek
Onderwerp: Inrichting Adviesraad Sociaal Domein en Verordening Adviesraad Sociaal Domein 2020	
Besluit: <ol style="list-style-type: none">1. Kennis te nemen van het advies Verkenning inrichting advisering sociaal domein2. Instemmen met het voorgenomen besluit tot het vormen van een Adviesraad Sociaal domein bestaande uit 11 leden conform het advies per 1 januari 2020, conform het advies.3. Instemmen met het voorgenomen besluit om met ingang van de benoeming van de Adviesraad Sociaal domein de cliëntenadviesraad en inwonersadviesraad op te heffen.4. In te stemmen met het voorgenomen besluit dat elke twee jaar een evaluatie van het functioneren van de Adviesraad Sociaal domein door het college plaatsvindt, waarbij wordt gekeken naar de doorontwikkeling, mogelijke bijstelling voor de voorgestelde werkwijze.5. In te stemmen met het voorgenomen besluit dat bij de eerste evaluatie pas wordt besloten over het toekennen van de laagdrempelige onderzoeksfunctie aan de Adviesraad Sociaal Domein.6. In te stemmen met het voorgenomen besluit dat in afwijking van het advies de voorzitter niet wordt voorgedragen door een lid van de cliëntenadviesraad, inwonersadviesraad en een vertegenwoordiger van het college, maar wordt voorgedragen door het college. Voorafgaand aan de voordracht van het college zal een draagvlaktoets bij de (beoogde) leden plaatsvinden.7. In te stemmen met het voorgenomen besluit 6 weken ter advisering voor te leggen aan de huidige inwonersadviesraad en cliëntenadviesraad.8. In te stemmen met het voornemen om de Regeling Adviesraad Sociaal domein volgens de bijgevoegde regeling vast te stellen en te integreren in de Verordening sociaal domein (met voorgenomen inwerkingtreding op 1 januari 2020) en gelijktijdig de vigerende Verordening adviesraden sociaal domein 2015 in te trekken.9. De 'Regeling Adviesraad Sociaal domein' voor een periode van 6 weken vrijgeven voor inspraak, waarvan minimaal de helft van de 6 weken niet uit de vakantieperiode bestaat.10. De 'Regeling Adviesraad Sociaal domein' een periode van 6 weken voor advies vrij te geven aan de cliëntenadviesraad en de inwonersadviesraad, waarvan minimaal de helft van de 6 weken niet uit de vakantieperiode bestaat.	

Publiekssamenvatting

Het college heeft het voornemen een onafhankelijke Adviesraad Sociaal Domein te vormen die bestaat uit elf leden, per 1 januari 2020, waarin de inspraak meer thematisch en gebiedsgericht wordt vormgegeven en beter aansluit bij bestaande netwerken in de wijk, ontwikkelingen met de netwerken worden gedeeld en overkoepelende thema's worden opgepakt. Het maatschappelijk resultaat is het vormen van een onafhankelijke adviesraad voor de inspraak van het sociaal domein die gericht is op het geheel van zorg en ondersteuning van verschillende diensten voor inwoners die dit nodig hebben om volwaardig mee te doen aan de samenleving. Dit wordt vastgelegd in de 'Verordening Adviesraad Sociaal domein 2020' met voorgenomen inwerkingtreding van 1 januari 2020.

Over dit besluit en de nieuwe verordening zal advies gevraagd worden aan de inwoners- en cliëntenadviesraad van de gemeente Alphen aan den Rijn. De Verordening zal tevens gedurende een periode van 6 weken voor inspraak vrijgegeven worden. Aan de raad van de gemeente Alphen aan den Rijn de Verordening ter vaststelling worden aangeboden.

Inleiding

Aan het begin van deze raadsperiode is het Democratisch Akkoord gesloten. Het doel van dit Democratisch Akkoord is meer (lokale) inspraak voor inwoners om te komen tot toekomstbestendige en vitale dorpen en wijken. De gemeente Alphen aan den Rijn is actief aan de slag met nieuwe vormen van democratie op wijk- en dorpsniveau. Ook binnen het Sociaal Domein vergroten we de betrokkenheid van inwoners. Hierdoor spelen we als lokale overheid beter in op de veranderende samenleving.

Ook in het coalitieakkoord heeft de gemeente Alphen aan den Rijn gekozen om gebiedsgericht te werken. Belangrijk aspecten in het gesprek over de toekomst is de ontwikkeling naar meer samenhang in het sociale domein en tussen het sociaal domein en toegankelijk wonen, lokale economie en digitalisering. De samenhangende nieuwe vormen van lokale democratie hebben grote impact. Ook dat heeft consequenties voor de inspraak van inwoners over het sociaal domein.

De huidige raden werken op dit moment niet thema- en gebiedsgericht. Daarnaast hebben de ambities van het College op het terrein van gebiedsgericht werken en daarmee samenhangende nieuwe vormen van lokale democratie grote impact. Te denken valt aan verschillende vormen en mogelijkheden van inspraak van inwoners en netwerken in de wijk.

Voor inwoners die ondersteuning nodig hebben om volwaardig mee te doen aan de samenleving is niet de kwaliteit van eenvoudige diensten van doorslaggevend belang, maar het palet van zorg en ondersteuning van verschillende diensten. De inspraak van burgers moet daarom ook gericht zijn op het geheel.

De gemeente heeft extern advies ingewonnen om te komen tot een gedragen voorstel voor de inrichting van de inspraak van inwoners op het sociaal domein die het meest recht doet aan de genoemde ontwikkelingen. Dit heeft geleid tot het advies voor het vormen van één onafhankelijke Adviesraad sociaal domein.

Uitleg terminologie: 'Inspraak, zeggenschap en advisering' betekenen hetzelfde

Bij de verkennende gesprekken is gekeken naar de verschillende functies 'inspraak', 'zeggenschap' of 'advisering' (in ruime zin) in het sociaal domein. Omdat deze termen in het advies door elkaar worden gebruikt is verduidelijking op zijn plaats. Zij betekenen in het advies

hetzelfde. In dit besluit wordt de term 'inspraak' gehanteerd. Hieronder wordt ter verduidelijking van het verdere besluit uitgelegd wat met inspraak in deze context wordt bedoeld.

Het college onderscheidt vijf functies van inspraak:

- signaleren

van maatschappelijke ontwikkelingen, en specifieke knelpunten en successen in de aangeboden zorg en ondersteuning

- evalueren

van gemaakte beleidskeuzes bij de inrichting van het sociaal domein (en hoe dat uitpakt voor de uitvoering van zorg en ondersteuning)

- adviseren

over nieuw beleid

- initiëren

van nieuwe beleidsopties (agenderen van nieuwe thema's)

- meebeslissen

over keuzes voor de inrichting van het sociaal domein.

Vorm

Het college heeft besloten een onafhankelijke Adviesraad Sociaal Domein te vormen die bestaat uit elf leden die de huidige twee adviesraden vervangt. De voorzitter wordt voorgedragen door het college. De leden kunnen via drie routes in de Adviesraad Sociaal Domein komen: op voordracht van cliënten- en vrijwilligersorganisaties, via sollicitaties en uitgenodigd middels loting. De leden worden benoemd door een selectiecommissie voor een periode van vier jaar. Elke twee jaar wordt de helft van de raad vervangen. De onafhankelijke adviesraad kan adviseren over alles in het sociaal domein en let bijzonder op de samenhang tussen verschillende beleidsterreinen. De leden van de raad hebben ieder een portefeuille bestaande uit een beleidsveld en een gebied in Alphen.

Onafhankelijkheid

De Adviesraad Sociaal Domein is net als de huidige raden een onafhankelijk adviesorgaan aan het college. Het voorkomen belangenverstrengeling is daarbij belangrijk. Leden van de Adviesraad Sociaal Domein dienen geen directe relatie met lokale uitvoeringsorganisaties of elkaar te hebben. Voorkomen moet worden dat leden meerdere belangen dienen, die een zodanige invloed op elkaar kunnen uitoefenen dat zijn integriteit ten aanzien van het ene of het andere belang in het geding komt.

Eigen onderzoek (laagdrempelig)

De raad krijgt de capaciteit om één keer per jaar een eigen onderzoek uit te voeren. Het kan hierbij aansluiten bij de onderzoeken die worden gedaan door uitvoeringsorganisaties en de gemeente. Bijvoorbeeld door een aantal extra vragen aan een onderzoek dat door een uitvoeringsorganisatie wordt uitgevoerd toe te voegen. Of eens een aantal 'onbekende' cliënten te (laten) interviewen. Het gaat dus om laagdrempelig 'onderzoek' die niet aan strikte normen is gebonden. Het gaat meer om een beeld te vormen die niet enkel uit eigen ervaring of door de eigen kennissenkring wordt gevoed. 'Heb ik dit beeld of speelt het bij anderen ook als ik eens vijf 'onbekende' inwoners van een wijk die ondersteuning krijgen een paar vragen voorleg?' 'Onbekende' inwoners van een wijk die ondersteuning krijgen een paar vragen voorleg?'

De raad legt ook twee keer per jaar verbinding met wijk- en dorpsraden middels een wijkconferentie of andere ontmoetingsvorm. Met het vastleggen met de verplichting tot het organiseren van minimaal één onderzoek wordt ook een cultuuromslag afgedwongen om enerzijds het actief verbinding met het wijknetwerk te behouden, versterken en signalen op te halen en anderzijds om de slag te maken van individuele klachten vanuit een subjectieve beleving

uit te gaan en op zoek te gaan naar meer (geobjectiveerde en 'getoetste') patronen in de dienstverlening.

Omdat de Adviesraad Sociaal Domein zijn netwerk zal gaan opbouwen pas na de eerste evaluatie worden besloten over het toekennen van de onderzoeksfunctie en het organiseren van een verplicht onderzoek per jaar aan de Adviesraad Sociaal Domein.

Rol bij aanbestedingen

De adviesraad heeft een eigen rol in de aanbesteding van de zorg. Hij schrijft een eigen brief die gehecht wordt aan de uitvraag (paragraaf 'cliëntenbelang') en is op sommige thema's (adviserend/ signalerend) gesprekspartner van de zorgaanbieders, onder voorbehoud van de wettelijke aanbestedingsregels.

Flexibele schil

Rond de Adviesraad bevindt zich een flexibele schil van actieve burgers en Alphenaren met een breed netwerk die een aantal uur per jaar hun kennis en expertise willen inzetten om bij te dragen aan evaluaties of adviezen die helpen om de inspraak in het sociale domein vorm te geven.

Benoeming voorzitter nieuwe adviesraad

In afwijking van het advies van de externe adviseurs wordt besloten de voorzitter voor te laten dragen door of namens het college, dit gezien het belang dat het college hecht aan een goede vertegenwoordiging van onze inwoners en implementatie van de nieuwe werkwijze van de raad. Het college hecht er aan dat er een goede samenwerking is tussen de voorzitter en leden van de nieuwe adviesraad. Daartoe zal voorafgaand aan de voordracht van of namens het college een draagvlaktoets bij de (beoogde) leden plaatsvinden.

Benoeming Leden

Leden worden in overeenstemming met het advies voor de duur van 4 jaar benoemd, waarbij om de twee jaar vijf leden worden vervangen of herbenoemd. Leden kunnen één keer worden herbenoemd. Om meteen met dit model van start te kunnen gaan en continuïteit te kunnen waarborgen, worden vier tot vijf leden geworven uit de huidige adviesraden die gevraagd worden om twee jaar zitting te nemen in de nieuwe raad, waarna vervanging plaatsvindt. Naast de voorzitter worden vijf tot zes nieuwe adviesraadsleden geworven.

Leerperiode

Het vormen van een adviesraad met nieuwe functies en rollen is een behoorlijke opgave. Rollen en taken moeten zich gaan zetten. Daarom is besloten voor een gecontroleerde en gefaseerde invoer van functies en taken. Twee jaar na benoeming van de Adviesraad Sociaal Domein vindt de eerste evaluatie plaats. Dan wordt gekeken naar de doorontwikkeling en een besluit voorgelegd om de onderzoeksfunctie en bijbehorende faciliteiten toe te voegen, afhankelijk van wat er nodig is.

Beoogd maatschappelijk resultaat

Een onafhankelijke adviesraad voor de inspraak ('advisering') van het sociaal domein die gericht is op het geheel van zorg en ondersteuning van verschillende diensten voor inwoners die dit nodig hebben om volwaardig mee te doen aan de samenleving.

Kader

Wmo 2015, Participatiewet en Jeugdwet

Artikel 47 Participatiewet

De gemeenteraad stelt bij verordening regels over de wijze waarop de personen, bedoeld in artikel 7, eerste lid, of hun vertegenwoordigers worden betrokken bij de uitvoering van deze wet, waarbij in ieder geval wordt geregeld de wijze waarop:

- a. periodiek overleg wordt gevoerd met deze personen of hun vertegenwoordigers;
- b. deze personen of vertegenwoordigers onderwerpen voor de agenda van dit overleg kunnen aanmelden;
- c. zij worden voorzien van de voor een adequate deelname aan het overleg benodigde informatie.

2.1.3 lid 3 Wet maatschappelijke ondersteuning 2015

In de verordening wordt bepaald op welke wijze ingezetenen, waaronder in ieder geval cliënten of hun vertegenwoordigers, worden betrokken bij de uitvoering van deze wet, waarbij in ieder geval wordt geregeld de wijze waarop zij:

- a. in de gelegenheid worden gesteld voorstellen voor het beleid te doen;
- b. vroegtijdig in staat worden gesteld gevraagd en ongevraagd advies uit te brengen bij de besluitvorming over verordeningen en beleidsvoorstellen;
- c. worden voorzien van ondersteuning om hun rol effectief te kunnen vervullen;
- d. deel kunnen nemen aan periodiek overleg;
- e. onderwerpen voor de agenda van dit overleg kunnen aanmelden;
- f. worden voorzien van de voor een adequate deelname aan het overleg benodigde informatie.

Artikel 2.10 Jeugdwet

De artikelen 2.1.3, derde lid, en 2.5.1 van de Wet maatschappelijke ondersteuning 2015 zijn van overeenkomstige toepassing.

Argumenten

De nieuwe inrichting van de inspraak van het sociaal domein in de vorm van een adviesraad heeft tot doel de inspraak voor de inwoner zo goed mogelijk te organiseren en aan te passen aan de huidige en toekomstige ontwikkelingen. Er zijn drie redenen voor het vormen van een (overkoepelende) adviesraad met bijbehorende nieuwe functies en methoden.

Afstemming op de integrale inrichting van het aanbod van zorg en ondersteuning

Op dit moment is er een cliëntenadviesraad en een inwonersadviesraad. Een van de achterliggende gedachten was dat de cliëntenadviesraad zich zou richten op zorg en ondersteuning die niet algemeen toegankelijk is en de inwonersadviesraad juist voor de algemeen toegankelijke voorzieningen, oftewel basis- en preventieve voorzieningen. Met de nieuwe integrale inrichting van het sociaal domein is geen handzaam onderscheid meer voor de ene of de andere raad, juist omdat cliënten ook gebruik maken van algemene voorzieningen.

Voor inwoners die ondersteuning nodig hebben om volwaardig mee te doen aan de samenleving is niet de kwaliteit van enkelvoudige diensten van doorslaggevend belang, maar het palet van zorg en ondersteuning van verschillende diensten. De inspraak van burgers moet daarom ook gericht zijn op het geheel.

Meer nadruk op de kwaliteit van de uitvoering

De aandacht verschuift van beleid naar de kwaliteit van de uitvoering. Doordat de huidige 'inspraak' zich vooral richt op nieuw beleid, heeft dit geleid tot een daling van de gevraagde adviezen. Daarnaast maakt de gemeentelijke organisatie de komende jaren een omslag naar een

meer uitvoeringsgerichte beleidscyclus. De inrichting van de inspraak wordt hierop afgestemd met bijbehorende nieuwe functies en methoden.

Samenhang met andere inspraakroutes, waaronder door gebiedsgericht te werken.

Inwoners laten niet alleen hun stem horen via de cliëntenraad en de inwonersadviesraad, maar ook via andere routes voor inspraak: dorps- en wijkraden, of signalen van vrijwilligersorganisaties in het sociaal domein. De verbinding met deze andere routes voor inspraak komen op dit moment toevallig tot stand, door de persoonlijke netwerken van de leden van de raden. De gemeente Alphen aan den Rijn wil bovendien de verbinding met inwoners versterken door meer gebiedsgericht te werken. De gemeente heeft ook gebiedsregisseurs aangesteld die moeten zorgen voor een sterke verbinding met inwoners. De inrichting van de inspraak moet aansluiten bij deze netwerkgedachte.

Duurzaamheid

n.v.t.

Participatie

Hieronder is het proces dat in de periode februari t/m juni 2019 heeft plaatsgevonden om te komen tot een externe advies op grond waarvan het college zijn besluit heeft genomen:

- Interviewronde met betrokkenen bij de huidige gemeenteraad, leden van de adviesraden, medewerkers van uitvoeringsorganisaties, ervaringsdeskundigen en medewerkers van de gemeente.
- Groepsgesprek met terugkoppeling van interviews: formuleren gezamenlijke uitgangspunten
- Interviewronde met betrokkenen en andere actoren in het sociaal domein, waaronder leden van dorpsraden.
- Ontwerpsessie met vertegenwoordigers uit de interviewrondes.
- Uitwerking conceptvoorstel
- Verzamelen reacties op conceptvoorstel door betrokkenen
- Advies vormen een Adviesraad Sociaal Domein

Vervolg:

Aan de inwonersadviesraad en de cliëntenadviesraad wordt advies gevraagd over het voorgestelde besluit en de nieuwe verordening. De Verordening worden voor inspraak vrijgegeven.

De advies- en inspraakperiode bedraagt een termijn van 6 weken na vrijgeven.

Financiële consequenties

Op dit moment is er een cliëntenadviesraad en een inwonersadviesraad met in totaal 18 leden, wat neerkomt op een bedrag van € 1.500 per lid per jaar plus een budget voor representatiekosten en deskundigheidsbevordering. Het budget wordt door het college vastgesteld. De adviesraad sociaal domein bestaat uit 11 leden. De vrijgekomen middelen worden besteed aan kosten voor het opzetten van wijkconferenties en netwerkrelaties en op termijn aan laagdrempelige onderzoeksactiviteiten.

Vervolg

Na de inspraakperiode en het advies van de inwonersadviesraad en de cliëntenadviesraad:

- wordt het besluit en de 'Verordening Adviesraad Sociaal domein 2020' voor definitieve vaststelling aan het college aangeboden onder voorbehoud van het vaststellen van de verordening door de raad in november;
- wordt het college gevraagd om de huidige Verordening adviesraden sociaal domein 2015 in te trekken
- wordt het besluit en de nieuwe Verordening opnieuw aan het college aangeboden voor instemming;
- wordt het besluit en de nieuwe Verordening in november aan de raad aangeboden met het verzoek voor definitieve vaststelling.

Bijlage(n):

1. Advies verkenning inrichting advisering (inspraak) sociaal domein;
2. Ongevraagd advies Inwonersadviesraad sociaal domein;
3. Regeling Adviesraad Sociaal Domein 2020